

Organitza

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Diputació de Barcelona
Consell assessor de la Masia Mariona

Institut d'Estudis Catalans

Col·laboradors

Diputació de Girona
Museu de Granollers
Benecé Produccions SL

Comissaris

Manuel Castellet
Jordi Soler

Coordinació

Marta Viñuales
Clara Campins

Idea i creació de l'espai conceptual

Xavier Atance. Benecé Produccions SL

Agraïments

Arxiu fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya, Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, Abadía de Montserrat, Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans, Núria Delétra-Carreras Pabot, Rafel Carreras Pabot, Josep Batlló, Maria Gràcia Salvà, Josep Melero, Ramón Caus, Ramon Barnadas.

Direcció de producció

Laia Cirera. Benecé Produccions SL

Textos

Albert Pijuan i Hereu

Disseny gràfic

Serxio Huelín. Benecé Produccions SL

Realització de vídeos

Amparo Solís. Benecé Produccions SL

Construcció

Mètric3

Artistes participants

Ana García-Pineda
Roc Parés i Burguès
Jaume Pitarch
Job Ramos
Carles Santos

Organitza:

Generalitat
de Catalunya

Diputació
de Barcelona

Institut
d'Estudis
Catalans

Amb la col·laboració de:

Diputació de Girona

MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS
DE GRANOLLERS

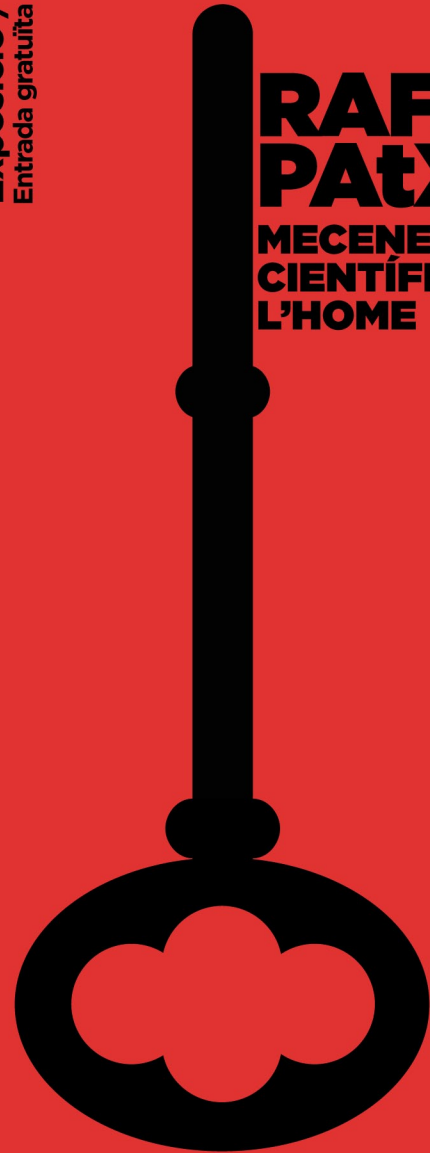
> bnc

Exposició / Exhibition
Entrada gratuïta / Free entrance

RAFAEL PATXOT

MECENES, CIENTÍFIC..., L'HOME

Rafael Patxot i Jubert

Rafael Patxot i Jubert va ser un industrial català, astrònom, meteoròleg, humanista, bibliòfil i mecenes cultural i científic de la primera meitat del segle XX a Catalunya. Des d'una posició voluntàriament discreta, va destinar bona part de la fortuna familiar a definir, impulsar i finançar projectes ambiciosos i d'envergadura que formaren part del corrent científic, cultural i polític social de l'època.

Nat l'any 1872 a Sant Feliu de Guíxols en el si d'una família d'industrials surers, estudià uns anys a París, a Londres i a Cambridge, on es formà intel·lectualment i descobrí la modernitat científica, cultural i sociològica. Amb motiu de la mort prematura de la mare, Clara Jubert, i del pare, Eusebi, Rafael Patxot s'hagué de fer càrrec de l'empresa familiar i de cinc germans als vint-i-un anys. Casat el 1894 amb Lluïsa Rabell, tingueren tres filles, Montserrat, Maria i Concepció, les dues primeres mortes en plena joventut. El 1896 va construir a la localitat natal l'Observatori Català d'Astronomia, pioner en l'àmbit europeu, on realitzà observacions i mesures i s'inicià en la meteorologia i la nefologia, la ciència de l'estudi dels núvols.

L'any 1900, la família s'instal·là a Barcelona, deixà la fàbrica de Sant Feliu i Patxot s'ocupà dels negocis naviliers del sogre. Culturalment es vinculà al grup de *L'Avenç*, va col·laborar en la «Biblioteca Popular de l'Avenç» com a traductor i es relacionà amb intel·lectuals com Joan Maragall, Pompeu Fabra o Antoni Maria Alcover. Políticament era un catalanista de pedra picada, amb una gran admiració per Enric Prat de la Riba, tot i que no va voler militar mai en cap partit polític. En recordança dels difunts de la família (els pares, l'avi —la personalitat del qual l'influencià molt— i les dues primeres filles), Patxot inicià entre el 1919 i el 1925 les primeres accions de mecenatge, especialment dirigides a nenes, noies i dones, mitjançant ajudes econòmiques o fent-se càrrec dels seus estudis superiors.

L'any 1919 morí la seva cunyada, Concepció Rabell, vídua d'Eduardo Romaguera, fet que canvià radicalment la vida de Patxot ja que fou designat marmessor de l'herència, una gran fortuna constituïda per béns mobles i immobles en diverses capitals del món. Fou aleshores quan Rafael Patxot se sentí moralment obligat a revertir aquests mitjans a favor de la cultura, la ciència i la societat i creà la Fundació Concepció Rabell i Cibils—la seva primera gran estructura de mecenatge— que li permeté dur a terme, entre moltes altres actuacions, l'Obra del Cançoner

Popular de Catalunya—coordinada per l'Orfeó Català—; l'Estudi de la Masia Catalana —coordinat pel Centre Excursionista de Catalunya—; els treballs de nefologia —mitjançant el Servei Meteorològic de Catalunya i la col·laboració amb Eduard Fontserè—; l'inici de publicació de *Les quatre grans Cròniques*—amb l'Institut d'Estudis Catalans—; l'edició de *Sobiranes de Catalunya* —amb la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona—; l'edició de la col·lecció «Lectures d'infants» —amb l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana—, etc. Tot, sempre, amb la col·laboració d'institucions i entitats de la societat civil.

La política repressora de la dictadura de Primo de Rivera el portà a crear, l'any 1926, la Institució Patxot —l'altra gran estructura de mecenatge—, que es féu càrrec del finançament de totes les publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans en aquells anys difícils; potencià l'elaboració de la Bibliografia General Catalana, del Repertori dels Manuscrits Catalans, de la Bibliografia Històrica de Catalunya, del Refranyer Popular Català o i l'edició de l'*Atlas internacional dels núvols i dels estats del cel*, codi que havia de regir les observacions de tot el món, el qual fou publicat en francès, alemany, anglès i català; en l'àmbit internacional organitzà els Concursos de la Haia sobre dret internacional i dret públic, entre altres activitats rellevants.

El juliol del 1936, quan passava amb la seva muller uns dies a la casa que s'havien fet construir al peu del Montseny, la Masia Mariona, fou perseguit i amb l'ajut del conseller de la Generalitat Ventura Gassol, pogué sortir del país i s'exilià a Suïssa, moment en què cessà l'activitat de la Institució Patxot i la resta de fundacions de mecenatge, tot i que va mantenir durant anys activitats de patrocini d'ajuda als exiliats, va sufragar l'ampliació d'estudis a l'estranger d'un estol de joves investigadors catalans i impulsà estudis relacionats amb la cultura catalana. A Suïssa es va relacionar amb personalitats com el cardenal Francesc Vidal i Barraquer, el canonge Carles Cardó o el poeta i polític Ventura Gassol. Ferm en les pròpies idees i conviccions, no va acceptar mai tornar a una Catalunya sotmesa a la dictadura i va morir l'any 1964, exiliat a Ginebra.

